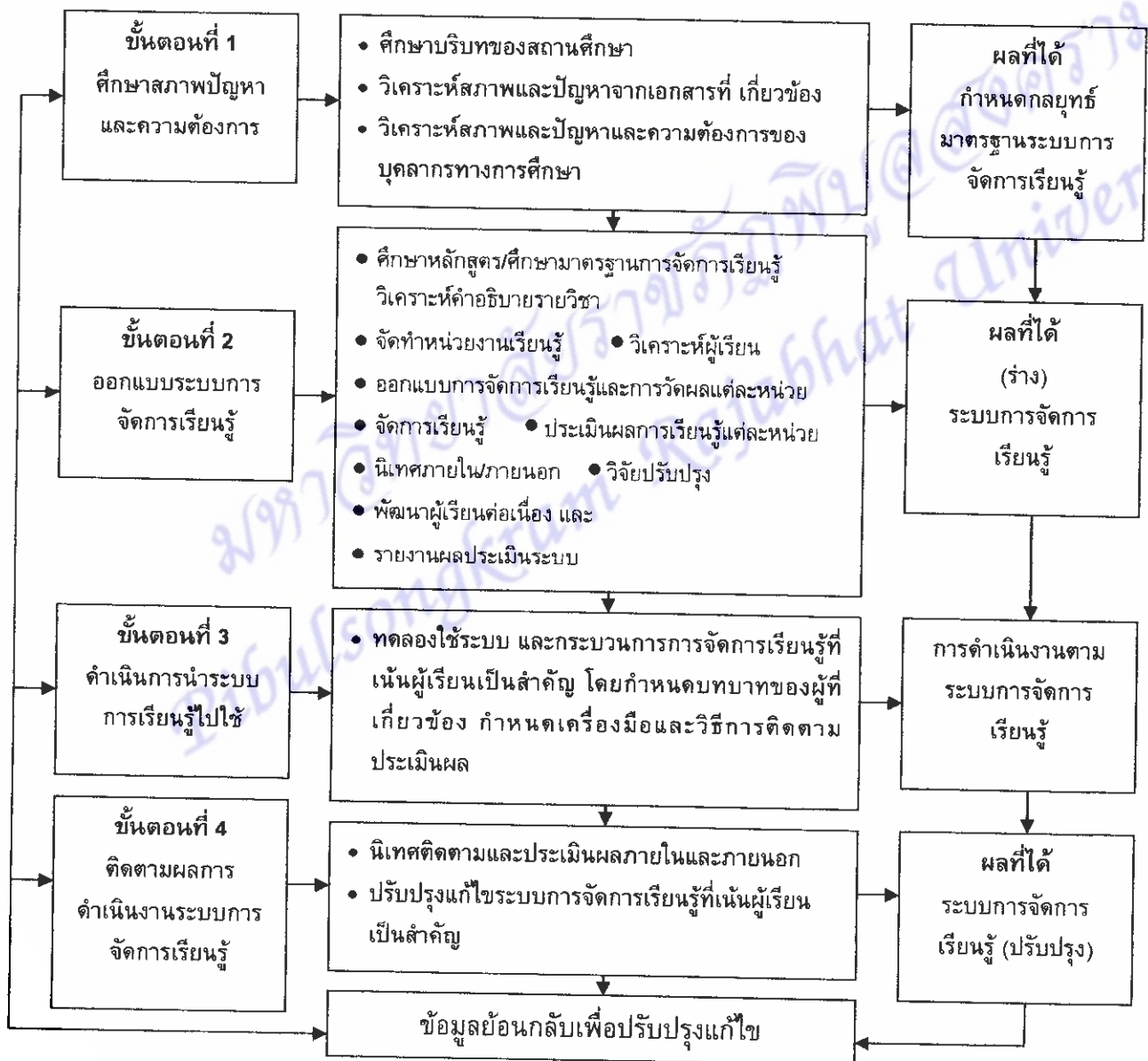

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

แบบวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทดลองใช้และประเมินผลระบบที่พัฒนาขึ้น ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย เป็น 4 ระยะ ดังแสดงในแผนภูมิ 7

แผนภูมิ 7 ขั้นตอนดำเนินการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนประชาสามัคคี

จากแผนภูมิ 7 อธิบายได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ

1.1 การศึกษาบริบทและวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

1.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบริบทและสภาพปัญหาของสถานศึกษา ได้แก่ ธรรมนูญโรงเรียน แผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาและของเขตพื้นที่การศึกษา รายงานการประเมินภายในของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในปีการศึกษา 2547 คะแนนสอบ NT ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบรายงานผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ปีการศึกษา 2547 หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น ข้อมูลสารสนเทศ และเอกสารรายงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องของเขตพื้นที่การศึกษา

1.1.2 จัดสนทนากลุ่ม (Focus group) ในสถานศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2547 เวลา 13.00 - 16.00 น. โดยได้จัดสนทนากลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม โดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ในการจัดประชุมกลุ่มย่อย เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 9 คน โดยมีผู้ดำเนินการประชุมกลุ่ม คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิวันท์ ชาญวิชัย โดยมีประเด็นการสนทนาเกี่ยวกับวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลของครูในสถานศึกษาโรงเรียนประชาสามัคคี เนื้อหาที่ได้จากการเข้ารับการอบรมพัฒนาในช่วงปีการศึกษา 2546 - 2547 และสำรวจความต้องการที่จะเข้ารับพัฒนา แนวทางการพัฒนาระบบนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน

กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน ผู้ดำเนินการประชุมกลุ่มคือ รองศาสตราจารย์วิราพร พงศ์อาจารย์ โดยมีประเด็นในการสนทนากลุ่ม คือ ความพึงพอใจเกี่ยวกับตัวนักเรียน และความต้องการให้เกิดการปรับปรุง ความพร้อมในการสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และวิธีดำเนินการช่วยเหลือ

กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักเรียนที่มีตำแหน่งอยู่ในสภานักเรียน ประกอบด้วย ประธานนักเรียน รองประธานนักเรียน และตัวแทนนักเรียนแต่ละระดับชั้น จำนวน 15 คน ผู้ดำเนินการประชุมกลุ่มคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เตือนใจ เกียวชัย โดยมีประเด็นในการสนทนากลุ่ม คือ วิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลของครู ครูประเภทใดที่นักเรียนชื่นชอบ ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน และวิธีการช่วยเหลือของครู

1.2 การวางแผนพัฒนาระบบบริหารจัดการในสถานศึกษา

จากผลการศึกษาริบทและสภาพปัญหาของสถานศึกษา จากการศึกษา เอกสารและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำข้อสรุปที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนดำเนินการพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สถานศึกษาโรงเรียนประชาสามัคคี และเขตพื้นที่การศึกษา ประสบปัญหาที่สำคัญ ดังนี้ คือ

1.2.1 ด้านบุคลากร สถานศึกษาครูขาดความรู้ในด้านเทคนิคการสอนและการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความสามารถในการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และการทำวิจัยในชั้นเรียน

1.2.2 ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาประสบปัญหาเรื่องระบบงาน โดยเฉพาะการจัดคุณภาพงานที่ยังไม่เป็นระบบขาดการวางแผนงาน การไม่ปฏิบัติงานร่วมกันของคณะครูในสถานศึกษา การนิเทศติดตาม และการประเมินผลการปฏิบัติงานทำให้ไม่มีการนำผลการประเมินมาแก้ไขพัฒนาระบบงานในครั้งต่อไป

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยและคณะจึงได้ร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนา โดยร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาและกำหนดแนวทางของการแก้ไขปัญหา วิเคราะห์ปัญหาที่สำคัญต้องได้รับการดำเนินการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน และได้รับข้อมูลสรุปได้ว่า สิ่งที่คณะครูและสถานศึกษาจะต้องเร่งดำเนินการพัฒนาคือระบบบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบระบบบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1 พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งกระบวนการในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ

2.1.1 อบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่คณะครูเกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนรู้มาตรฐานการศึกษาระดับชาติ และระดับเขตพื้นที่โดยอาจารย์ วิชาญ กาญจนไพโรจน์ วิทยากรจากสำนักงานสถาบันและพัฒนาการเรียนรู้สู่คุณภาพสถานศึกษา และหัวหน้าลือชัย ชูนาคนางมินตรา เกียรติวรรณ ศึกษานิเทศก์จากเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ระหว่างวันที่ 22 - 23 เมษายน 2548 ณ ห้องประชุมสิริราชภัฏ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก

2.1.2 สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการดำเนินงานตามระบบการบริหารจัดการ โดยการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ มาตรฐานการศึกษาระดับชาติ มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มาตรฐานการศึกษาของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิเศษโลก เขต 2 แล้วนำมากำหนดเป็นมาตรฐานของสถานศึกษาโดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะมาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมี 2 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 7 ตัวบ่งชี้ คือ

10.1 มีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน

10.2 มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็น รายบุคคล

10.3 มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ

10.4 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู ของตนเอง และผู้เรียน

10.5 มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพ การเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน

10.6 มีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

10.7 มีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไป ใช้พัฒนาผู้เรียน

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร และกระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมี 7 ตัวบ่งชี้ คือ

14.1 มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น

14.2 มีรายวิชา/กิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตาม ความสนใจ

14.3 มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ตอบสนองความถนัด
และความสามารถของผู้เรียน

14.4 มีการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้และสื่อ
อุปกรณ์การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

14.5 มีการจัดระบบการบันทึก การรายงานผล และการส่งต่อข้อมูล
ของผู้เรียน

14.6 มีระบบการนิเทศการเรียนการสอนและนำผลไปปรับปรุง
การสอนอยู่เสมอ

14.7 มีการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียน
การสอน

2) มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.)
ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 2 มาตรฐาน 11 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมี
ประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 8 ตัวบ่งชี้ คือ

9.1 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย มีประสิทธิภาพการสอน
และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

9.2 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ มีประสิทธิภาพ
การสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

9.3 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ มีประสิทธิภาพ
การสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

9.4 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
มีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

9.5 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา มี
ประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

9.6 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ มีประสิทธิภาพการสอนและ
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

9.7 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานมีอาชีพและเทคโนโลยี มี
ประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

9.8 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ มีประสิทธิภาพ
การสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

12.1 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ เต็มศักยภาพ

12.2 สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

12.3 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย

2.2 ออกแบบระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน โดยการจัดประชุมระดมความคิด พัฒนาระบบบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2548 เวลา 9.30 - 12.30 น ณ ห้องประชุมสถานศึกษา โรงเรียนประชาสามัคคี ผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ ผู้วิจัย คณะครู คณาจารย์ จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม โดยสาระในการประชุมครั้งนี้ ได้มุ่งเน้นเกี่ยวกับการกำหนดองค์ประกอบของระบบบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตัวชี้วัดผลการพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จุดอ่อน จุดแข็ง ด้านการจัดการเรียนรู้เป็นสำคัญ และแนวทางการพัฒนาระบบกำหนดบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจัดทำร่างระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนที่เป็นสำคัญ

2.3 วิพากษ์ระบบบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นำร่างระบบบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่พัฒนาขึ้นเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ความเหมาะสมของระบบที่พัฒนาขึ้น ในวันที่ 30 มิถุนายน 2548 ณ ห้องประชุมวังจันทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ร่วมพิจารณาตรวจสอบ ความเหมาะสมของระบบ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม รองศาสตราจารย์ ดร.จันทนา จันทร์บรรจง รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดือนใจ เกี้ยวชี คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และนายสัญญา จันทรังษี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 2

2.4 ปรับปรุงระบบบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการนำระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ไปใช้

การดำเนินงานในขั้นตอนนี้ มีกิจกรรมที่สำคัญ คือ 1) การพัฒนาบุคลากร เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 2) การทดลองใช้ระบบการบริหารจัดการการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ดังนี้ แบบประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตการณ์จัดการเรียนรู้ แบบประเมินการทำวิจัยในชั้นผู้เรียน แบบทดสอบการวิจัยในชั้นเรียน แบบทดสอบการจัดทำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และแบบทดสอบเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 การพัฒนาบุคลากร

กิจกรรมการพัฒนาครูในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และศึกษานิเทศก์จากสำนักงานพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 และเขต 2 ในการร่วมวางแผนกำหนดแนวทางในการพัฒนาบุคลากรและติดตามผลการพัฒนาบุคลากร ซึ่งมีการดำเนินงานตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ศึกษาความต้องการในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและรูปแบบการพัฒนาของครูที่ตรงกับความต้องการของครู เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาครู

3.1.2 วางแผนพัฒนา กำหนดรูปแบบและเนื้อหา กิจกรรมที่ต้องการพิจารณา ระยะเวลาการอบรมและวิทยากร การดำเนินงานในขั้นตอนที่ 3.1.1 และ 3.1.2 นี้ ได้ดำเนินการโดยผู้วิจัยจัดประชุมคณะครูโรงเรียนประชาสามัคคี เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2548 ณ ห้องประชุมวิชาการ โรงเรียนประชาสามัคคี เวลา 9.30 - 12.30 น.

3.1.3 เมื่อได้ข้อมูลจากขั้นตอนการวางแผนพัฒนาบุคลากรแล้วผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการดำเนินงานตามแผน

3.1.4 ปรับปรุงแผนตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.1.5 นำแผนการพัฒนาครูเสนอต่อศึกษานิเทศก์เขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผู้รับผิดชอบด้านการพัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ นางมินตรา เกียรติวรรณ เพื่อให้พิจารณาตรวจสอบ ความเหมาะสมของเนื้อหา การฝึกอบรม และขอความอนุเคราะห์ในการเป็นวิทยากรและนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนรู้ของครูในระยะต่อไป

3.1.6 ปรับปรุงแผนการพัฒนาครูตามข้อเสนอแนะของศึกษานิเทศก์และนำเสนอผลการปรับปรุงแผนการพัฒนาครูต่ออาจารย์ที่ปรึกษา อีกครั้งหนึ่ง

3.1.7 ดำเนินการพัฒนาครูตามแผนการพัฒนาครู

3.2 การนำระบบการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้

การนำระบบการบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปทดลองใช้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการนำหลักการของการบริหารคุณภาพ PDCA มาใช้โดยได้ดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 การวางแผน (Plan : P)

ผู้วิจัยได้ร่วมวางแผนการนำระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปใช้ในสถานศึกษาโดยการจัดประชุมคณาจารย์ เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2548 ณ ห้องประชุมวิชาการ โรงเรียนประชาสามัคคี เวลา 9.00 - 12.00 น. ซึ่งได้กำหนดประเด็นที่จะวางแผนในการดำเนินงานดังนี้

- 1) จุดมุ่งหมายในการดำเนินงาน
- 2) ขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลาในการดำเนินแต่ละขั้นตอน
- 3) เครื่องมือการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน
- 4) กำหนดผู้รับผิดชอบ / คณะกรรมการกำหนดผู้นิเทศติดตามผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้เชี่ยวชาญ บุคลากรที่จะมีส่วนร่วมสนับสนุนและนิเทศติดตาม
- 5) การจัดเตรียมสื่อ และปัจจัยสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม

3.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Do : D)

ในขั้นนี้ได้กำหนดให้คณะครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดทำสื่อการสอน ดำเนินการในวันที่ 15 กันยายน 2548 ณ ห้องประชุมวิชาการ โรงเรียนประชาสามัคคี เวลา 9.00 - 12.00 น. ทั้งนี้คณะครูได้เสนอเค้าโครงงานวิจัยในชั้นเรียนในการแก้ปัญหาเล็กน้อย ในทุกรายชั้น

3.2.3 การประเมินผลการดำเนินงาน (Check : C)

ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ได้ดำเนินการติดตามผลประเด็นในการประเมิน คือ การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเรียนรู้การจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการติดตามประเมินผล ผู้วิจัยได้ใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตร ซึ่งมีรูปแบบการนิเทศ 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การสร้างเจตคติที่ดี
- 2) กำหนดเวลาและวางแผน
- 3) ร่วมพัฒนา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา
- 4) สร้างสรรค์คุณภาพและให้แรงเสริม

กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเป็นการส่งเสริมการจัดระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การนิเทศเน้นการเสริมแรงมากกว่าการตรวจสอบ ต่าหิติดิเตียน ให้กำลังใจผู้รับการนิเทศได้ ศึกษาวิเคราะห์ ศักยภาพของตนเอง ช่วยค้นหาจุดเด่นจุดที่ควรพัฒนาและดำเนินการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ลักษณะของการนิเทศ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) การนิเทศติดตามประเมินผลภายใน ดำเนินการโดยผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนประชาสามัคคี ได้ทำการประเมินตนเองและการประเมินโดยผู้ร่วมงานและให้นักเรียนประเมินการสอนของครู และดำเนินงานตามขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้แต่ละขั้นตอน

2) การนิเทศติดตามประเมินผลจากภายนอก ดำเนินการนิเทศโดยอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยใช้วิธีสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินผลแผนการจัดการเรียนรู้ ประเมินการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน สัมภาษณ์ และตรวจผลงานเด็ก

3.2.4 ปรับปรุงแก้ไข (Action : A)

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ผลการประเมินตามขั้นตอนนำมาเป็นข้อมูลป้อนกลับในการปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานโดยผู้วิจัยได้จัดประชุมหารือกับคณะครูภายหลังดำเนินการตามระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน

การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ คือ ครูผู้สอนทุกคนดำเนินงานพัฒนาตามระบบการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ระหว่างดำเนินงานพัฒนา ผู้วิจัยและคณะครูได้รวบรวมข้อมูลจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยวิธีการบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการณ์สอน การประเมินการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน จัดทำแบบทดสอบประเมินความรู้ และสำรวจความพึงพอใจของครู ผู้เรียน และผู้ปกครอง ครูผู้สอนนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละสัปดาห์มาประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อการพัฒนาระบบการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินระบบการบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การดำเนินงานในขั้นตอนนี้ คือการประเมินระบบการบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นผู้วิจัยกำหนดให้มีการประเมินผล 2 ระยะ คือ

4.1 การประเมินผลระหว่างดำเนินการ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการระหว่างการนำระบบไปใช้ดังนี้

4.1.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสารที่ได้จากการดำเนินการตามขั้นตอนการนำระบบไปใช้ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ของครู การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครู และการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน

4.1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำระบบไปใช้ ผู้ให้ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้สอน ศึกษานิเทศก์ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน

4.2 การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ เป็นการประเมินระบบบริหารการจัดการคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ โดยการสอบถามความคิดเห็นจากครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง และจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) เพื่อสะท้อนความรู้สึก ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินระบบการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ แบบประเมินความพึงพอใจของครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงปริมาณ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จาก แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน แบบทดสอบประเมินความรู้เกี่ยวกับเรื่องเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวิจัยในชั้นเรียน แบบสำรวจความพึงพอใจของครู ผู้เรียน และผู้ปกครอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลที่ได้จาก การศึกษาเอกสาร การบันทึก การประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และจากการสัมภาษณ์ ซึ่งจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)